

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és csütörtökön**
 Éveszártal ár:
 Negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Aranykoronázás és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
 házá a kőszíttatók díszesüdjő.

Hirdetéseket és nyilttőri közleményeket
 a kiadóhivatal
 mőrsékelt áron számít fel.

Reformok.

A kormány és törvényhozás előtt három nagy reform vár megvalósításra. Az első és legfontosabb a véderő reformja; a második a közgazdasági reformja; a harmadik a választójog kiterjesztése. Az első a nemzeti védelemnek, a második a végrehajtó hatalomnak, a harmadik pedig a törvényhozó hatalomnak erősebb alapokra való fektetését, — legislatorius, — tehát tételes törvényekbe iktatott intézményes rendezését jelenti.

Jó ezekkel a nagy tervekkel tisztába jönni. Jó ezeknek a mélyére bepillantani. De kétszeresen jó azokat hazafizti ügybuzgalommal tanulmányozni s a mi tő; meg is érteni.

Hogy egy hasonlattal éljünk: ha pusztá szemmel vizsgáljuk a csillagos eget, ezer és ezer csillagot látunk, de próbáljunk csak egy közepes csillagászati távcsővet kezünkbe venni: a végtelenségé eddig nem sejtett méretekben tárul fel szemünk előtt s ott a hol a pusztá szem csak homályosan világító csillagot, vagy derengő ködfoltot látott: egyszerre csillagok ezrei és ezrei tűnnek elő, melyek eddig ránk nézve nem léteztek, pedig évek milliói és milliárdjai óta tündököltek már, csak gyarló szemünk képtelen volt meglátni. Ezen esetben tehát látási körünk tágult, de ismeretkörünk, intelligentiánk maradt a régi, mert ama felsőleges, változatlan és örök törvényeket most sem ismerjük, melyek a világmindenséget mozgatják és kormányozzák. Így van ez a politikai élet látóhatárán is. Látjuk, a politikai élet változatosságait, és észleljük evolúcióit de magát az az okot, mely ezen eredményeket előidézte, nem ismerjük. A politikai élet égboltozatán a sajtó az: a mi a menny vizsgálásánál a teleskop. Ez is, amaz is többet mutat, mint a mit pusztá szemmel láthatunk; de a mint a politikai fejlemények indító és mozdító okait kutatjuk: valahány sajtó organum van, annyiféle változatosságban tünteti azt olvasó elé.

Pedig ha, az ellentétes közleményeket figyelemmel elolvassuk és saját józan eszünkkel mérlegeljük az érvelések meggyőző vagy tarthatatlan voltát: eltaláljuk az aranyos középútát, melyet Kant a minden idők legnagyobb bölcselője a következő szavakkal fejezett ki: „Kritik der praktischen Vernunft“.

Vizsgáljuk tehát a fentebb említett három nagy reformot a gyakorlati eszünkkel.

Első a véderő reformja. Gyakorlati eszünk azt tanítja, hogy minden ország a nemzeti hatalmat és védelmet csak saját erőforrásaiban találja fel. Kifelé a nemzeti hatalomnak, befelé pedig idegen invázió ellen a védelmet egy jól szervezett erős hadsereg adja meg. De a nemzetnek, saját házi körén belül is intenzív munkát kell folytatni, polgárainak szellemi és anyagi gyarapodását is elő kell segíteni; mert a történelem számtalan példának illusztrálja, hogy szellemi és anyagi javakban szegény nemzeteknek el kellett pusztulni.

A mai háborúknak szülő oka már nem a királyok torzalkodása, vallási villongások, vagy mint a régmúltban történt, — kanapé pörök, — hol egyszer-másszor a szoknya is közrejátszott, hanem valóságos gazdasági harc vagy mint Darwin mondja: „Küzdelem a létért.“ A nemzet munkaképes, erős karjainak tehát két irányban kell érvényesülni és azt nem teheti másként, mint a munka megosztás teljes érvényre emelésével.

Ámde ugyanaz a kar egyszerre nem irányozhatja a puskát s nem kezelheti a gyalút, s nem folytathat tudományos működést. Meg kell tehát osztani a teendőkét akként, hogy jusson idő első sorban a honvédelemre de azután a nemzeti munka se maradjon parlagon.

Véderőnket csak úgy tarthatjuk európai színvonalon; a nép karjaiban és agyában rejlő nemzetgazdasági erőt csak úgy használhatjuk ki kellőképpen, ha a két nemzeti foglalkozást és kötelességet megosztjuk.

Hogy osztathatjuk meg?

Úgy, hogy a 3 évi katonai szolgálati időt leszállítjuk 2 évre, az ujonclétszámot pedig emeljük.

Más megoldási mód nincs!

Igaz, hogy ezen mélyreható reform megvalósítása a nemzet fokozott áldozatkészségét veszi igénybe, de ezt a megoldandó nagy feladatok elengedhetlenül szükségessé teszik. Több ujonc kerül zászló alá, de egy évvel hamarabb is szabadul meg onnan.

Az ujonctöbbletnek több tisztt kell, a ki oktassa, több fegyver, felszerelés kell, a mikkol komoly pillanatokba ellátható legyen. És pedig

szárazon és vízen. Nem zárkozhatunk el tehát szárazföldi haderőnk harc képességének emelése elől, valamint parancsoló szükségét képez új csatahajók építése is. Nem nagyhatalmi hábor ez, — a mint a bonlevard lapok szokták hangoztatni, hanem készlődés minden eshetőségre, hogy a nemzetet, az egész világot átölölő s talán már közel jövőben kitörendő gazdasági harc készlőletlenül ne találja.

A hozott áldozatoknak meg lesz az ellenértéke is. A szolgálati idő leszállításával gazdasági, ipari kereskedelmi és szellemi tevékenység emelkedni fog s a nemzet teherviselési képessége emelkedik. Kormányunk hazafiasága, államférfiaink bölcsessége biztosítékot nyújt arra, hogy a hadsereg harc képességének emelésére fordított milliók egy része visszakerül gyároaink, iparosaink és munkásosztály kezére, a hadsereg élelmezéséből pedig kijut a földbirtokos osztálynak is.

A létszámemelés sem fog valami nagyobb zavart előidézni. Meg kell szüntetni a sorszárm szerint póttartalékba sorozottak kedvezményes jogállását. Nincs semmi értelme, hogy a vakszerencse folytán annyi ezer ésezer épkéz-láb ember a póttartalékba kerüljön s míg a kisebb sorszárm húzót ujoncnak 3 évet kell szolgálni, addig a póttartalékos 8 heti nagyon gyenge kiképzésben részesül. Meg kell szüntetni az örököltött mezei birtokosok tulajdonosainak adott kedvezményt. Felmentés csak azoknak legyen adható, a hol azt a család-fenntartás, vagy magasabb állami szempontok elkerülhetetlenül szükségessé teszik. Franciaország még az egy éves önkéntesi intézményt is eltörölte.

Zászló alá mindenki, a ki épkéz-láb ember! A nemzeti haderőt céltudatosan, de egyúttal radikálisan kell reorganizálni. Ilyen radikális reformok után, az addig teljesen értéktelen Népfelkelés is, a hadseregnek igazi értékes kombattans elemé lesz.

A másik két reformról más alkalommal.

Dr. Sz.

4 éves 1 koronás

heti betétes részjegyek jegyezhetők a szentesi

KÖZPONTI

takarékpénztárnál.

A heti betétek az üzleti nyereségben is részvesznek s ezen részjegyekre kölcsön előleg is adatik.

Ügyvédirodáját

Dr. Czukermann Andor ügyvéd Bátor Haucker u. 9. szám alatt. Tatabajdi József urnak Dr. Csató Kálmán ügyvéd féle házában a csendőrlakta nyával szemben, megnyitotta

10-1

3 ÉVES

40 filléres heti betétrészletek jegyezhetők újévtől kezdve a

Szentesi Kölcsönös

Segélyző Szövet kezelnél

még pedig minden hétfő és csütörtök délutánján 2 órától 6 óráig, Mész Kálmán kereskedő házában.

4 vagy 5 éves

heti betét
részletek

jegyezhetők a

SZENTES-VIDÉKI

Takarékpénztárnál.

ÉRTESÍTÉS.

Ertesítem a tisztelt közönséget, hogy

gőzmalmomban

mely átalakítások miatt szünetelt

Az őrlést újból megkezdtem.

Költséget és fáradságot nem kímélve, malmomat a legnagyobb igényeknek megfelelően újonnan berendeztem: gabonahántológéppel hengerekkel, sikszitákkal és lisztkeverővel szereltem fel, így abban a helyzetben vagyok, hogy mindenki

8-1

saját buzájából kapja a lisztet

sokkal szebb minőségben és kevesebb korpával és mindenkit gyorsan és pontosan kiszolgálhatok. A t. közönség eddigi bizalmát megköszönve Továbbra is kérem szíves pártfogásukat:

Szentesen, 1910. november 12-én.

Székely József.

A legtöbb kiállításon legelső díjjal kitüntetett és első orvostanárok által ajánlott, kitűnő minőségű

Esterházy cognac

6-1

mindenütt kapható!

A

Az

Esterházy cognac

a közönség kedvencz itala!

Esterházi cognacgyár

Központi irodája:

TELEFON

31-49

TELEFON

31-49

BUDAPEST

V. Csáky-útca 14. szám.

SALVATOR

kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, kösvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és légzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes; savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerüzletekben. SCHULTES ÁGOST Szilgye-Lipőcei Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.